

**Sámegiela
stivrenjoavku**

3/2023

Lassidiehtu

Mildosat Sámedikki cealkámuš
(mielddus1), nuortalaččaid
giličoahkkima cealkámuš
(mielddus 2), Sámedikki
nuoraidráđi cealkámuš
(mielddus 3), sámegiela
stivrenjoavkku evttohus
doaibmabijuin dorvvastit
vejolašvuoda oažžut sámegiela
mielladearvvašvuodabálvalusaid
(mielddus 4), Ristenrauna
Magga sierraovvil (mielddus 5).

Dno 00/00.00.00/0000

[23.5.2023]

almmolaš

Ossodat

Čáli

Tuuli Miettunen

Sámegiela stivrenjoavku 3/2023

Áigi 23.5.2023 dii 10.00

Báiki Zoom-čoahkkin

Ságajodiheaddji rahpá čoahkkima dii 10.12

Oassálastit Ságadoalli Niittyvuopio-Valle Laura (Suoma Guovddáš)

Niittyvuopio Anni-Sofia (Gurutlihttu)

Keskitalo Pigga (Suoma Guovddáš)

Tapiola Uula (Suoma Guovddáš)

Aikio Ara (SDP)

Lukkari Sammol (Álbmotlaš Olgešbellodat)

Mikkola Juha-Pekka (Vuodđosuopmelaččat)

~~Anna-Katariina Feodoroff (Nuortalaččaid Siidačoahkkin)~~

Marko Tervaniemi (Sámediggi)

~~Klemetti Näkkäljärvi (Sámediggi)~~

Terhi Harju (Sámediggi)

~~Petra Magga Vars (Sámediggi)~~

Ristenrauna Magga (Sámediggi)

Tuuli Miettunen, vd. ovddidanhoavda, sámegiela ja kulturmielddásaš
bálvalusat

Mirja Laiti, bálvalanhoavda, sámegiela ja kulturmielddásaš bálvalusat

Sara Keränen, giellabargi, čoahkkima čáli

Anna Lumikivi, giellabargi

Mari Mäkitalo

Joanna Saijets

1§ Čoahkkima lágalašvuotta ja mearridanválddálašvuotta

142 § Doaibmaorgána mearrádusdahkanbarganvuogit

Doaibmaorgána sáhtá giedahallat ášši aitosaš čoahkkimis, mas čoahkkima oassálastit leat mielde čoahkkimbáikkis. Aitosaš čoahkkimis sáhttit geavahit elektrovnnalaš áššehálddašan- dahje jienastanvuogádaga. Molssaevttolaččat čoahkkima sáhttit doallat elektrovnnalaš doaibmanbirrasis, masa oassálastit elektrovnnalaš oktavuoda bokte (elektrovnnalaš čoahkkin). Doaibmaorgána sáhtá maiddái bargat mearrádusaid giddejuvvon elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeamis ovdal čoahkkima

(elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeapmi). Guovloráđdehus dahje dan nammadan virgehálddašeaddji vástida, ahte elektrovnnalaš čoahkkimiidda ja elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeapmái dárbbášlaš teknihkalaš rusttegat, vuogádagat ja diehtojoholaktavuoddat leat áigedássidat ja diehtodorvolaččat dan láhkai, mo lágat eaktudit.

143 § Elektrovnnalaš čoahkkin

Doaibmaorgána sáhtá doallat čoahkkima elektrovnnalaččat. Giddejuvvon elektrovnnalaš čoahkkimii sáhtá oassálastit dušše dakkár sajis, gos suollemassan dollojuvvon dieđut ja čoahkkimis

gevojuvvon ságastallamat eai leat olggobeallásačča gullanláhká
eai oaidninláhká.

145 § Čoahkkináigi ja -báiki

Doaibmaorgána mearrida čoahkkimiid áiggi ja báikki. Čoahkkin
dollojuvvo maiddá, jos ságajodiheddji geahččá čoahkkima
dárbbaslažžan dahje eanetlohku doaibmaorgána lahtuin dahká
ságajodiheddjái evttohusa čoahkkima doallamis sin álmuhan ášši
giedahallama várás. Dalle ságajodiheddji mearrida čoahkkináiggi.
Ságajodiheddji sáhtá ákkastallon sivas šluhttet čoahkkima.

146 § Čoahkkinbovdehus

Čoahkkinbovdehusa addá ságajodiheddji dahje, jos son lea
eastašuvvan várreságajodiheddji. Čoahkkinbovdehusas galgá
almmuhit čoahkkima áiggi ja báikki ja čoahkkináššiid.
Čoahkkinbovdehusas galgá máinnašit, man doaibmaorgána
mearrádusdahkanvuogi čuovvut mange ášši buohta. Jos ášši
giedahallat elektrovnnalaš mearrádusdahkanmeannudeamis, galgá
bovdehusas almmuhit, man rádjai ášši galgá giedahallat
elektrovnnalaččat. Áššelistu, mii sisttisoallá čilgehusa čoahkkináššiin
ja evttohusaid doaibmaorgána mearrádussan, sáddejuvvo
čoahkkinbovdehusa oktavočas. Áššelisttu dahje ovttaskas ášši
čilgehusa ja mearrádusevttohusa sáhttit sáddet manjeleabbo
erenomáš siva dihte. Áššelisttu mildosiid ja siidomateriála sáddet
áššelisttu mielde árvvoštallama mielde árvvoštaladettiin
doaibmaorgána lahtuid diehtoažžundárbuid. Jos áššelisttus,
mildosiin dahje siidomateriálas leat suollemassan dollojuvvon dieđut,
áššegirjái dahkkojuvvo merkejupmi suollemassandoallamis.

Čoahkkinbovdehus sáddejuvvo lahtuide ja earáide, geain lea
mieldeorrunvuogitvuohta dahje - geatnegasvuohta, doaibmaorgána
mearridan vugiin. Sámegiela lánvegeotti čoahkkinbovdehusat ja
áššelisttut sáddejuvvojit suomagillii ja sámegielaiguin.

147 § Elektrovnnalaš čoahkkinbovdehus

Čoahkkinbovdehusa, áššelisttu, mildosiid ja siidomateriálaid sáhttit
sáddet elektrovnnalaččat. Dalle guovloráđdehus dahje dan
nammadan virgehálldašeddji vástida das, ahte dása dárbbaslaš
teknihkalaš rusttegat, vuogádagat ja diehtojoholaktavočas leat
geavahanláhká.

Láhka buresveadjinguovllus 108 § 2-3 mom: Eará doaibmaorgána go guovlostivra lea mearridanválddálaš, go badjel bealli lahtuin leat mielde. Maiddái dat doaibmaorgána lahtut gehččojuvvojit mieldeorru lahttun, geat oassálastet čoahkkimii elektrovnnalaččat.

Evttohus:

Ságajodiiheadđji gávnnaha mieldeorru lahtuid ja čoahkkima lágalašvuoda ja mearridanválddálašvuoda.

Mearrádus:

Ságajodiiheadđji gávnnaha mieldeorru lahtuid ja čoahkkima lágalašvuoda ja mearridanválddálašvuoda dii 10.12.

2§ Beavdegirjjidárkkisteaddji välljen

Lappi buresveadjinguovllu hálddahusnuolggadusa 166 § mielde beavdegirjji doallamis ja sisdoalus vástida doaibmaorgána ságajodiiheadđji. Jos ságajodiiheadđji ja beavdegirjjidoalli leaba sierra oaivilis čoahkkima jođus, beavdegirjji ráhkaduvvo ságajodiiheadđji oainnu mielde. Beavdegirjji vuolláičállá ságajodiiheadđji ja nanne beavdegirjjidoalli. Beavdegirjji dárkkistuvvo doaibmaorgána mearridan vugiin. Beavdegirjji sáhttit vuolláičállit ja dárkkistit elektrovnnalaččat.

Sámegiela stivrenjovkui välljejuvvo okta beavdegirjjidárkkisteaddji.

Evttohus:

Sámegiela stivrenjoavku vällje beavdegirjjidárkkisteaddji.

Mearrádus:

Sámegiela stivrenjoavku vällje beavdegirjjidárkkisteaddjin Marko Tervaniemi.

Čoahkkimis ságastallojuvvui sámegielaide dulkomis ja dulkoma oažžumis. Stivrenjoavkku lahtuin bođii ovdan fuolla dulkoma oažžumis buot sámegielaide.

3§ Bargoortnega dohkkeheapmi

1§ Čoahkkima lágalašvuohta ja mearridanválddálašvuohta

2§ Beavdegirjjidárkkisteaddji välljen

3§ Bargoortnega dohkkeheapmi

4§ Sámegeiela stivrenjoavkku evttohus doaibmabijuin dorvvastit vejolašvuođa oažžut sámegeielat mielladearvvašvuođabálvalusaid

5§ Sáttaságastallan doarjjan sámegeiela stivrenjovkui mitalusa válmmaštallamii, mii guoská sámegeielat ja kulturmiel dásaš bálvalusaid ollašuvvama

6§ Eará áššit

7§ Čoahkkima loahpaheapmi

Evttohus:

Sámegeiela stivrenjoavkku dohkkeha áššelisttu miel dásaš bargoortnega.

Mearrádus:

Sámegeiela stivrenjoavkku dohkkeha áššelisttu miel dásaš bargoortnega.

4§ Sámegeiela stivrenjoavkku evttohus doaibmabijuin dorvvastit vejolašvuođa oažžut sámegeielat mielladearvvašvuođabálvalusaid

Duogáš

Vd. ovddidanhoavda, sámegeielat ja kulturmiel dásaš bálvalusat, Tuuli Miettunen ja bálvalanhoavda, sámegeielat ja kulturmiel dásaš bálvalusat, Mirja Laiti.

Lappi buresveadjinguovllu hálddahusnjuolggadusa 37§ ja lága buresveadjinguovllus 33§ mielde sámegeiela lávdegotti bargun lea:

1) čielggadit, árvvoštallat ja cealkit das, mo guovllustivrra mearrádušat váikkuhit gielalaš vuoigatvuođaid geavatlaš ollašuvvamii;

2) čielggadit, árvvoštallat ja meroštallat sámegeielat ja kulturmiel dásaš bálvalusaid dárbbu sihke čuovvut vejolašvuođa oažžut dáid bálvalusaid ja čuovvut dáid bálvalusaid kvalitehta;

3) čielggademiid, árvvoštallama ja čuovvuma vuođul buktit guovlluráđđehussii evttohusaid doaibmabijuin ovddidan dihte sámegeielat ja

kulturmiel dásaš bálvalusaid ja bálvalangollosiid sihke ovddidan dihte bargiid giellamáhttogáibádusaid ja giellamáhtu;

4) addit jahkásaččat guovlluráđđehussii muitalusa sámegeielat ja kulturmiel dásaš bálvalusaid ollašuvvamis.

Lappi buresveadjinguovllu sámegeiela stivrenjoavku lea gullan semináristis 15.5.2023 sámi psykososiála doarjaga ovttadat UVJA fitnu jodiheaddji Heidi Eriksena Uvija doaimma ja boahhtevuođa birra. Uvja fállá vuollegis šielmmá sámegeielat ja -kultuvrralaš mielladearvvašvuoda bálvalusaid – rávvema, doarjaga ja kriisabarggu lea vejolaš oažžut iežas eatnigielain (davvisámegeiella, anárašgiella, nuortalašgiella, suomagiella). Bálvalus lea nuvttá ja fállat riikaviidosaččat. Ovttadat lea vuodđuduvvon doarjut sámiid ja Suoma stáhta gaskasaš duohtavuoda- ja soabadallankommišuvdnabarggu, muhto oktavuoda Uvjain sáhtá váldit beroškeahhtá oassálastágo duohtavuoda- ja soabadallankommišuvvna gullandilálašvuodaide. Uvija doaimma lea álgán jagis 2022 Lappi buohccedikšunbire psykiatriija boadusguovllus. Jagi 2023 álggus Uvja sirdásii Lappi buresveadjinguovlui mielladearvvašvuoda- ja gárrenmirkobálvalusaid oassin. Uvija bargoveahkaresursa lea 4,5 jahkedoaimma. Uvja doaimma buresveadjinguovllus fitnu hámis. Stáhtaráđi kansliija ruhtada Uvija ja dan doaimmaáigi lea čadnon sámiid ja Suoma stáhta gaskasaš duohtavuoda- ja soabadankommišuvvna bargui. Kommišuvvna doaimmaáigi nohká dálá dieđu mielde jagi 2023 loahpas, dalle maiddá Uvija fidnoruhtadeapmi nohká. Sámegeiela stivrenjoavku gulai semináristis 15.5.2023 fitnu jodiheaddji Heidi Eriksen lassin sámegeielat ja kulturmiel dásaš bálvalusaid bálvalanhoavdda Mirja Laiti ja Boahhtevuođa sode-guovddáš -fitnu áššedovdi Niila Rahko daid sámegeielat mielladearvvašvuoda bálvalusaid dili birra, mat eai gula Uvjii Lappi buresveadjinguovllus.

Sámediggi (mielddus 1) ja nuortalaččaid giličoahkkin (mielddus 2) ja Sámedikki nuoraidráđđi (mielddus 3) leat doaimmahan Lappi buresveadjinguovlui cealkámušaid Uvija doaimma dorvvasteamis dan maŋŋel go fidnoruhtadeapmi nohká.

Lappi buresveadjinguovllu sámegeiela stivrenjoavku evttoha guovlluráđđehussii doaimmabijuid dorvvastit vejolašvuoda oažžut sámegeielat mielladearvvašvuoda bálvalusaid dan vuodul, maid lea gullan áššedovdiin ja makkár fuomášumiid Sámediggi ja nuortalaččaid giličoahkkin leat ovdanbuktán (mielddus 4).

Evttohus:

Sámegiela stivrenjoavku evttoha guovlluráđđehussii (mielddus 4) doaibmabijuid dorvvastit vejolašvuoda oažžut sámegiela mielladearvvašvuodábálvalusaid.

Giedahallan:

Ristenrauna Magga evttoha, ahte evttohusa bajilčála rievdaduvvo hápmái "sámegiela stivrenjoavkku evttohus doaibmabijuin sámi psykososiála doarjaga bálvalusaid dorvvasteapmin" ja tekstii rievdaduvvošii "sámi psykososiála doarjaga ovttat Uvija doaimma joatkima dorvvasteapmi iežas doaibman ja dánu dorvvastit doaimma sámi doaibman". Magga evttohus ii guottihuvvo, nube das ii jienastuvvo. Magga almmuha ahte guođđá sierraoavila (mielddus 5).

Terhi Harju evttoha, ahte evttohusteastvsttas divvojuvvojit guokte riektáčállinášši: Nuortalaččaid siidačoahkkima čállinhápmi rievdaduvvo álgit stuorra álgobustávain ja álggahanbihtái "sámiid psykososiála doarjaga ovttat Uvja" rievdaduvvo rivttes hápmái "sámi psykososiála doarjaga ovttat Uvja". Laura Niittyvuopio-Valle guottiha Harju evttohusa. Evttohusas jienastuvvui. Evttohus dohkkehuvvo ovttamielalaččat.

Terhi Harju evttoha, ahte Uvija doaimma govádussii lasihuvvo cealkka "lassin Uvja fállá sámekultuvrii laktáseaddji doarjaga ja dieđu eará buresveadjinguovllu bálvalusaide, ovdamearkka dihte sosiálabálvalusaide". Laura Niittyvuopio-Valle guottiha Harju evttohusa. Evttohusas jienastuvvo. Evttohus dohkkehuvvo ovttamielalaččat.

Mearrádus:

Sámegiela stivrenjoavku ođasmahtta iežas evttohusa (mielddus 4) mii guoská doaibmabijuid dorvvastit vejolašvuoda oažžut sámegiela mielladearvvašvuodábálvalusaid. Sámegiela stivrenjoavku evttoha guovlluráđđehussii (mielddus 4) mielđasaš doaibmabijuid dorvvastit vejolašvuoda oažžut sámegiela mielladearvvašvuodábálvalusaid. Ristenrauna Magga guođđá áššis sierraoavila (mielddus 5).

5§ Sáttaságastallan doarjjan sámegiela stivrenjovkui mitalusa válmmaštallamii, mii guoská sámegiela ja kulturmielđasaš bálvalusaid ollašuvvama

Doallat bottu diibmu 11.33. Čoahkin joatkašuvvá dii 11.43.

Duogáš

Vd. ovddidanhoavda, sámegeilat ja kulturmiel dásaš bálvalusat, Tuuli Miettunen ja bálvalanhoavda, sámegeilat ja kulturmiel dásaš bálvalusat, Mirja Laiti.

Lága buresveadjinguovllus (611/2021) 33§ mielde sámegeiela lávdegotti bargun lea

1) čielggadit, árvvoštallat ja cealkit das, mo guovllustivrra mearrádusat váikkuhit gielalaš vuoigatvuođaid geavatlaš ollašuvvamii;

2) čielggadit, árvvoštallat ja meroštallat buresveadjinguovllu unnitlogugillii fállujuvvon bálvalusaid dárbbu sihke čuovvut vejolašvuođa oažžut dáid bálvalusaid ja čuovvut dáid bálvalusaid kvalitehta;

3) čielggademiid, árvvoštallama ja čuovvuma vuođul buktit guovlluráđđehussii evttohusaid doaibmabijuin ovddidan dihte giellaunnitlogu bálvalusaid ja bálvalangollosiid sihke ovddidan dihte bargiid giellamáhttogáibádusaid ja giellamáhtu;

4) guovttegielat buresveadjinguovllus, man unnitlogugiella lea ruotagiella, buktit evttohusaid guovttegielat buresveadjinguovlluid ovttasbarggu ja bargujuogu soahpamuša sisdoallun mii guoská sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa lágideamis addujuvvon lága 39 §:s dárkkuhuvvon soahpamuša, addit soahpamuša birra cealkámuša guovllustivrii sihke čuovvut soahpamuša ollašuvvama.

Lávdegottis sáhttet leat maiddá eará barggut mat leat mearriduvvon hálddahunjuolggadusas. Lávdegoddi ferte jahkásaččat addit guovlluráđđehussii muitalusa giellaunnitlogu bálvalusaid ollašuvvamis. Guovlluráđdehus addá guovllustivrii cealkámuša doaibmabijuid birra, maidda lávdegotti addin muitalus addá ákka.

Lassin lága sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa ordnemis (612/2021) 29§ mielde buresveadjinguovlu galgá čuovvut iežas guovllu olbmuid buresveadjima ja dearvvašvuođa iešguđet álbmotosiid mielde, čuovvut iežas lágidan sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa dárbbu, oažžuma, kvalitehta, váikkuhanvuođa ja ovttavardásašvuođa, áššehasaid bálvalusaid oktiiheiveheami sihke sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa goluid ja buvttadanmuni. Buresveadjinguovlu galgá dán dieđu veardidit vástideaddji dieđuin, mii guoská eará buresveadjinguovlluide. Buresveadjinguovlu galgá atnit ávkin ovdalis máinnašuvvon dieđu sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa diehtostivremis doaimma, buvttadeami ja ekonomii ja stivrema, jodiheami ja mearrádusdakhama doarjjan. Dat guoská dan sosiála- ja dearvvašvuođafuolahusa, masa buresveadjinguovllus lea lágidanovddasvástádus.

Lappi buresveadjinguovllu strategiijas 2023-2025 sámegeilat ja kulturmiel dásaš bálvalusaid čuovvuma várás leat meroštallojuvvon čuovvovaš mihttárat: sámegeilat bálvalusaid áššehasmáhahaga čoaggima ja gieđahallama doaibmamáhtet leat govviduvvon (juo/ii), sáme kulturvuđot

vugiid mearri (lohku), sámegielat bálvalusaid áššehasmearri (lohku), sámegillii bargi bargiid mearri (lohku), ovttasbargoráhkadus Sámedikkiin lea huksejuvvon ja govviduvvon (juo/ii), sámegielat jorgalusaid mearri (lohku, iežas/ostojuvvon, gielaid mielde).

Lappi buresveadjinguovllu sámegiela stivrenjoavku addá guovlluráđđehussii iežas vuosttaš jahkásaš mitalusa giellaunnitlogu bálvalusaid ollašuvvamis loahppajagis 2023. Sámegiela stivrenjoavku geavvá sáttaságastallama mitalusa válmmaštallamis. Sáttaságastallamis sámegiela stivrenjoavku rávve sámegielat ja kulturmiel dásaš bálvalusaid ovddideami vástoovttadaga das, maid dieđuid stivrenjoavku háliida vuosttaš jahkásaš mitalussii.

Evttohus:

Sámegiela stivrenjoavku čađaha sáttaságastallama.

Gieđahallan:

Áššedovdit Mari Mäkitalo ja Joanna Saijets jodiheaba sámegiela stivrenjoavkku sáttaságastallama. Sáttaságastallamis badjánit ovdan earenoamážit jo leahkki dutkandieđu ja jearahallamiid ávkástallan, čiegus bálvalusdárbbuid ovdan buktima dehálašvuohta ja dárbu joatkit ságastallama viidábut ovttas Sámedikkiin ja Nuortalaččaid Siidačoahkkimiin. Mäkitalo ja Saijets čálliba ságastallama sisdoalu.

Mearrádus:

Sámegiela stivrenjoavku čađaha sáttaságastallama ja merke áššiid diehtun.

6§ Eará áššit

7§ Čoahkkima loahpaheapmi

Evttohus:

Ságajodiheaddji loahpaha čoahkkima.

Ságajodiheaddji loahpaha čoahkkima dii 13.07.

Mildosat Sámedikki cealkámuš (mielddus1), nuortalaččaid giličoahkkima cealkámuš (mielddus 2), Sámedikki nuoraidráđi cealkámuš (mielddus 3), sámegiela stivrenjoavkku evttohus doaibmabijuin dorvvastit vejolašvuođa oažžut sámegiela mielladearvvašvuođabálvalusaid (mielddus 4), Ristenrauna Magga sierraoaivil (mielddus 5).

Juohkin

Diehtun